

İnanç Turizmi Kapsamında Yapılan Türbe Ziyaretlerinin, Ziyaretçilerin Bakış Açısıyla Değerlendirilmesi: Şeyh Kerameddin Türbesi Örneği (Boztekke Köyü/Giresun)

İbrahim SEZER^{1*}

Bekir ÖZTÜRK¹

¹Giresun Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü, Giresun

*Sorumlu Yazar:

E-posta: ibrahimsezer@mynet.com

Geliş Tarihi: Ağustos 10, 2014

Kabul Tarihi: Eylül 25, 2014

Özet

İnsanların inançlarının gereği olarak gördükleri ve değer verdikleri kişilerin mezar veya türbelerini ziyaret etmeleri, Anadolu'da oldukça yaygın bir gelenektir. Nitekim Türkiye'nin farklı kesimlerinden insanlar, yakın veya bazen de oldukça uzak mesafelerde bulunan önemli veli ve zatların türbelerini ziyaret etmek için seyahatler gerçekleştirmektedirler. İnanç turizmi bağlamında değerlendirilebilecek bu ziyaretler esnasında ziyaretçilerle ev sahibi toplum arasında etkileşimler söz konusu olmaktadır. Bu bağlamda ziyaretçilerin, ziyaretler, türbe ve çevresindeki yöre halkıyla ilgili bakış açıları ve algılamaları, inanç turizminin geliştirilmesinde dikkatle incelenmesi gereken unsurlardır. Ziyaretçilerin buna yönelik olarak geliştirdiği olumlu ve olumsuz anlamdaki tepkiler, ziyaretlerin hem ziyaretçiler hem de ev sahibi toplum için istenilen şekilde devam etmesi ve sürdürülebilirliği için önemlidir.

Bu kapsamda araştırma sahası olarak seçtiğimiz Giresun Merkez ilçeye bağlı Boztekke Köyü'nde, Giresun ilindeki en tanınmış manevi kişiliklerden biri olarak gösterilen Şeyh Kerameddin Hazretlerine ait türbe, zaman zaman artan düzeyde ziyaretçi akımına uğramaktadır. Araştırmamızda söz konusu türbeye yapılan ziyaretler ve ziyaretçiler değerlendirilmiş, ziyaretçilerin ziyaretlere, türbeye ve yöre halkına yönelik algı ve bakış açılarının tespit edilmesi amacıyla yüzyüze anket tekniği uygulanmıştır. Yaptığımız anketler sonucunda ziyaretçilerin dua etmek, manevi ve maddi isteklerine karşılık bulmak gibi amaçlarla türbeyi ziyaret ettikleri, ziyaretten oldukça memnun oldukları, türbe ve yöre halkının tutumu konularında olumlu bir bakış açısına sahip oldukları anlaşılmaktadır.

Anahtar Sözcükler: İnanç, Ziyaret, Turizm, Türbe.

Assessment of Tomb Visits from the Perspective of Visitors in the Framework of Belief Tourism: Sheikh Kerameddin Tomb Example (Boztekke Village/Giresun)

Abstract

It is a common tradition in Anatolia that people visits tombs and graves of people whom they appreciate as a result of their religious beliefs. Therefore many people around allover Turkey from all segments of society arranges travels to visit tombs or graves of important saints and personalities whether in close vicinity or distant. These travels can be assessed in the frame of belief tourism and interactions take place between host local people and visitors. In this sense views and perceptions of visitors about local community in such areas are important issues to be examined carefully for development of belief tourism. Reactions whether positive or negative developed by visitors are important for sustainability and continuity of such visits at a desirable level both for local community and visitors.

We have selected Boztekke village located in Giresun central town as area of our research and there is tomb of Sheikh Kerameddin as one of mostly reputable spiritual personality of Giresun city and visitors at an increasing rate visit this tomb very often. In our research we have assessed visits made to tomb and visitors and to determine general view of visitors towards local community, tomb and visits and for this objective we have used face-to-face surveys. We have determined as a result of surveys that visitors visit the tomb to pray, to meet their spiritual and material requests and such objective and they are satisfied with these visits and they have a positive perception about responses of local community.

Key words: Belief, Visit, Tourism, and Tomb

GİRİŞ

İnanç turizmi, insanların devamlı ikamet ettikleri, çalıştıkları ve her zamanki olağan ihtiyaçlarını karşıladıkları yerlerin dışına, dini inançlarını gerçekleştirmek ve inanç çekim merkezlerini görmek amacıyla yaptıkları turistik amaçlı gezilerin turizm olgusu içerisinde değerlendirilmesi olarak tanımlanabilmektedir [2]. Gerçekten de günümüzde farklı din ve inançları benimseyen insanlar, dünyanın farklı bölgelerine seyahatler gerçekleştirmekte, hem dini vecibelerini getirmekte hem de gittikleri yerlere ekonomik ve sosyo-kültürel anlamda canlılık getirmektedirler. Bu durum, inanç noktalarının çok sayıda insan tarafından ziyaret edilmesine ve inanç turizminin gelişmesine zemin hazırlamaktadır.

Dünyada üç semavi dine mensup olanlar başta olmak üzere belirli dine ve inanca sahip insanların sıklıkla ziyaret

ettikleri yerler bulunmaktadır. Bunlar içerisinde Müslümanlar açısından önemli olan Mekke, Medine ve Kudüs; Hristiyanlar için Kudüs ve Vatikan, Yahudiler için Kudüs gibi inanç noktaları yoğun bir şekilde inanç turisti çekmektedir. Turizm olayı, seyahat olgusu üzerinde büyük bir etkisi olan din ile oldukça bağlantılıdır. Din faktörü geçmişten bu yana insanları seyahate yönlendiren önemli bir değer olarak kabul görmüştür. Dini binalar, ayinler, dini festivaller, inançlar ve dinsel olaylar turist davranışlarını etkileyen ve insanları inanç turizmine yönlendiren önemli etkenlerdendir. İnanç turizmi, yılda yaklaşık 300 milyon kişiye hizmet vererek, 18 milyar dolarlık bir bütçeyi de kapsamaktadır [7]. Dolayısıyla inanç turizmi, geliştiği yerlerde ekonomik açıdan hareketliliğe, sosyo-kültürel açıdan da kaynaşmaya katkı sağlamaktadır.

Türkiye, yüzlerce yıldır İslam inancına ev sahipliği yapan bir kara parçası olarak birçok eren, veli ve zatın yaşadığı ve insanlığa katkı sağladığı bir saha olması nedeniyle inanç turizmi açısından büyük bir potansiyel barındırmaktadır. Dünyanın birçok yerinden gelen İslam alimleri, veli ve zatlar, Anadolu'nun dört bir tarafına dağılmışlar ve İslam dininin yaygınlaşmasında büyük katkı sahibi olmuşlardır. Dolayısıyla Anadolu inanç ve kültüründe söz konusu gönül erenlerine ait türbe, ziyaretgâh, yatur, makam gibi ziyaret yerleri, yüzyıllardır değerli görülmekte ve pek çok kişi tarafından ziyaret edilerek, maddi ve manevi sıkıntılara çare aranmakta, birtakım dilek ve arzular, çeşitli yöntemler kullanılarak istenmektedir. Özellikle büyük veli ve zatların türbeleri, hem yakın çevresinden hem de uzak çevrelerden gelen inanç turistlerini buralara çekmektedirler. Örneğin, Konya'daki Mevlana Hazretlerinin Türbesi, İstanbul'daki Eyüp Sultan Hazretlerinin Türbesi, Bursa'daki Emir Sultan Türbesi ve Padişah Türbeleri, Erzurum'daki Abdurrahman Gazi Türbesi gibi birçok türbe, ülkemiz insanları tarafından sıklıkla ziyaret edilen yerlerdendir [3].

Çok sayıda gönül erenlerini kendisinde barındıran ve ziyaret kültürünün köklü geçmişe sahip olduğu ülkemizde, inanç turizmi açısından dikkat çeken sahalardan birisi de araştırma sahamız olan Giresun ilidir. Nitekim Giresun ili, başta türbeler olmak üzere İslam dinine göre kutsal kabul edilen yerlere sahip olması nedeniyle, inanç turizmi açısından oldukça önemli bir potansiyel taşımaktadır. Bu bağlamda Giresun Merkez ilçeye bağlı Boztekke Köyü'nde yer alan Şeyh Kerameddin Türbesi, gerek yöre halkı gerekse il dışından gelen ziyaretçiler tarafından yoğun bir şekilde ziyaret edilmektedir.

ARAŞTIRMANIN AMACI

Çalışmadaki temel gayemiz, Giresun Merkez ilçeye bağlı Boztekke Köyü'nde yer alan Şeyh Kerameddin Türbesi'ni, inanç turizmi bağlamında ziyaret eden türbe ziyaretçilerinin, türbe ve ziyaretler ile köy halkına yönelik bakış açılarının ve yaklaşımlarının tespit edilmesi; köy halkıyla olan ilişkilerinden oluşan etkileşimlerin, geliştirildikleri tepkilerin ortaya çıkarılması ve meydana gelen sorunlarla ilgili çözüm önerilerinin sunulmasıdır. Bu kapsamda çalışmamızda Şeyh Kerameddin Türbesi örneğinden yola çıkarak, bölgede inanç turizminin geliştirilebilmesinde ziyaretçilerin görüşlerinin ve algılamalarının dikkate alınması ve önemsenmesi üzerinde durulmaktadır. Dolayısıyla turizmin geliştirilmesinde ziyaretçilerin, inanç ziyaretleri, türbe, yerel halk ve inanç turizmi konusundaki bakış açılarının tespit edilmesi oldukça önemlidir. Yörede inanç turizminin ve diğer turizm türlerinin geliştirilmesinde, turistlerin görüş, düşünce ve önerilerinin dikkate alınması, sürdürülebilir turizmin geliştirilmesine de katkı sağlayacaktır.

ARAŞTIRMANIN METODU

Çalışmamızda Giresun Merkez ilçeye bağlı Boztekke Köyü'nde yer alan Şeyh Kerameddin Türbesi'ni ziyaret edenlerin, inanç turizmi kapsamında türbeye, türbe ziyaretlerine ve yerel halka yönelik fikirleri, yüz yüze anket tekniği kullanılarak tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu bağlamda türbeyi ziyaret eden inanç turistlerinin, inanç turizmi konusunda beklentileri, hayalleri ve önerileri oldukça önem taşımaktadır. Bu anlayışla 2013 ve 2014 yılı mayıs ve haziran aylarında Giresun Merkez ilçeye bağlı

Boztekke Köyü'nde yer alan Şeyh Kerameddin Türbesi'ni ziyaret edenler içerisinde rastgele seçilmiş 102 kişiye anketler uygulanmıştır.

Anketimiz 23 sorudan oluşmaktadır. İlk dokuz soruda, anket uygulanan kişilerin demografik ve sosyal nitelikleri tespit edilmeye çalışılmıştır. Daha sonra türbeye geliş sıklıkları, kimlerle ve hangi araçlarla geldikleri ve hangi kaynaklardan bilgi aldıkları belirlenmeye gayret edilmiştir. Buna ek olarak ziyaretten memnuniyet düzeyleri, türbeye niçin geldikleri, Giresun'da ziyaret ettikleri diğer türbeler ile Şeyh Kerameddin Türbesi ve buradaki zat ile ilgili bilgileri tespit edilmeye çalışılmıştır.

ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI

Anketteki soru sayısının fazla olması ve bildirinin de belirlenmiş sayfa sayısı nedeniyle bütün soruların tablosu çalışmaya konulamamış, çapraz analizler çalışmaya dahil edilmemiştir. Ancak önem arz eden sorular ve cevaplanma oranları üzerinde durulmuş ve genellikle yazılı ifadelerle yetinilmiştir.

Örneklem Alanı Olan Şeyh Kerameddin Türbesi'nin Özellikleri

Şeyh Kerameddin Hazretleri, Giresun yöresinde en tanınmış, evliya olarak kabul edilen zatlardan birisidir. Şeyh Kerameddin Türbesi, Giresun ili Merkez ilçeye bağlı Boztekke Köyü sınırları içerisinde yer almaktadır (Harita 1). Boztekke Köyü, Giresun Merkez'e 8 km uzaklıktadır. 1462 yılında yapıldığı rivayet edilen söz konusu türbe, kare planlı, kesme taştan inşa edilmiş bir mezar yapısıdır [1], [4]. Türbenin yakınında Şeyh Kerameddin vakfından ve XVII. yüzyıla kadar onun adıyla anılan bir cami de yer almaktadır [5]. Günümüzde ise yenilenerek Boztekke Köyü Merkez Cami olarak adlandırılmıştır. Şeyh Kerameddin Hazretlerinin, 1400'lü yıllarda Anadolu'nun İslamlaştırılması için Asya'dan gelen Ahmet Yesevi Hazretlerinin öğrencilerinden olduğu sanılmaktadır. Bu zat, Pontus Rum devletine bağlı bulunan ve o zamanki adı Kerasus olan Giresun yöresine gelmiş, bugünkü Osman Ağa Meydanı'nın bulunduğu yerde adına bir mescit yaptırılmış ve yöre insanının manevi huzura kavuşması için çalışmalar da bulunmuştur. Günümüzde özellikle İslam dini açısından kutsal kabul edilen dönemlerde, Giresun ve çevresinden pek çok kişi tarafından ziyaret edilen türbe, inanç turizmi açısından ildeki önemli noktalardan [3]. Yöre halkının birçok keramet ve menkıbesine inandığı Şeyh Kerameddin Hazretlerinin Türbesi, özellikle cumartesi günleri ziyaretçilerin ilgisine sahne olmaktadır (Fotoğraf 1). Türbeyi ziyarete gelenlerin istekleri oldukça çeşitlilik göstermektedir. Şeyh Kerameddin Türbesi; çocuğu olmayanlar, kısmetinin açılmasını isteyenler, saralı hastalar, herhangi bir hastalığı olanlar, çalınan bir malının bulunmasını isteyenler, üniversite sınavını kazanmak isteyen gençler, sevgililerine kavuşmayı dileyenler, iş sahibi olmak isteyenler tarafından sıklıkla ziyaret edilmektedir. Dileklerin farklılıklarına göre türbede yapılacak adak adama merasimleri de farklılık göstermektedir. Çocuğunun olmasını isteyenler türbenin bahçesindeki kapının iki yanında bulunan servi ağaçlarının birinin dibinden bir avuç toprak almaktadır. Genellikle sağdaki ağaç tercih edilmektedir. Eğer toprağın içinden canlı bir varlık çıkarsa, bir çocuk sahibi olunacağına inanılmaktadır. Bir hastalığın iyileşmesini isteyenler ise, türbeye bir giyim eşyası bırakmaktadırlar. Bu şekilde hastalığın orada bırakılıp, iyileşileceğine inanılmaktadır. Bütün ziyaretçilerin uygulamak zorunda oldukları ortak

ailecek yapılan ziyaretlerin daha fazla olduğu görülmektedir. Ankete katılanlara “Buraya hangi tür araçla geldiniz ?” diye sorduğumuzda % 53,9’u (55 kişi) kendi aracıyla, % 13,7’si (14 kişi) kamu taşıtıyla, % 2’si (2 kişi) kiralık vasıtayla, % 1’i (1 kişi) şehirlerarası otobüsle, % 2’si (2 kişi) ticari taksitle ve % 27,5’i (28 kişi) diğer (arkadaş ve eş-dost aracıyla, yürüyerek, köy dolmuşuyla vb) seçeneklerini işaretlemişlerdir (Tablo 2). Buradan ankete katılanların büyük bir bölümünün kendi aracıyla ziyaret alanına geldiği anlaşılmaktadır. Bunun yanı sıra kamu taşıtıyla, arkadaş ve eş-dost aracıyla, köy dolmuşuyla, ticari taksitle ve yürüyerek gelenler de bulunmaktadır.

Ankete katılanlara “türbeye gelmeden önce, bu türbe hakkında bilgi topladınız mı ?” sorusunu sorduğumuzda ziyaretçilerin % 49,5’i (50 kişi) evet, % 50,5’i (51 kişi) hayır cevabını işaretlemişlerdir. Ankete katılanlara “türbe hakkında hangi bilgi kaynaklarından yararlandınız ?” sorusunu sorduğumuzda, ziyaretçilerin % 39,4’ü akrabalarından, % 34,6’sı arkadaşlarından, % 11,5’i meslektaşlarından, % 9,6’sı internetten, % 4,9’u ise diğer kaynaklardan (gazete, seyahat dergileri, seyahat acenteleri vb.) yararlanarak türbe ve zat hakkında bilgi sahibi olduklarını belirtmişlerdir. Buradan ziyaretçilerin türbeye gelmeden önce, çoğunlukla arkadaş ve akrabalar vasıtasıyla türbe hakkında bilgi aldıkları görülmektedir.

Bunun yanı sıra meslektaşlardan ve internetten de türbe hakkında bilgi sahibi olanlar da bulunmaktadır.

Ankete katılanlara “Türbeye yaptığınız ziyaretten genel olarak tatmin düzeyinizi belirtiniz ?” diye sorduğumuzda % 59,8’i (61 kişi) çok tatminkâr, % 36,3’ü (37 kişi) tatminkâr, % 3,9’u (4 kişi) kısmen tatminkâr cevabını işaretlemişlerdir (Tablo 3). Buradan ankete katılan ziyaretçilerin büyük bölümünün tatminkâr olduğu görülmektedir.

Tablo 2. “Buraya hangi tür araçla geldiniz ?” Sorusuna Katılımcıların Verdiği Cevapların Dağılımı

	Frekans (n)	Yüzdesi (%)
Kendi Aracıyla	55	53,9
Kamu Taşıtıyla	14	13,7
Kiralık Araçla	2	2
Şehirler arası otobüsle	1	1
Ticari Taksitle	2	2
Diğer (Arkadaş ve eş-dost aracıyla, yürüyerek, köy dolmuşuyla vb)	28	27,5
Toplam	102	

Tablo 3. “Türbeye Yaptığınız Ziyaretten Genel Olarak Tatmin Düzeyinizi Belirtiniz” Cümlesine Katılımcıların Verdiği Cevapların Dağılımı

	Frekans (n)	Yüzdesi (%)
Çok Tatminkâr	61	59,8
Tatminkâr	37	36,3
Kısmen Tatminkâr	4	3,9
Kısmen Tatminkâr Değil	-	-
Tatminkâr Değil	-	-
Hiç Tatminkâr Değil	-	-
Toplam	74	100

Tablo 1. Katılımcıların Bazı Demografik ve Sosyal Özellikleri

	Frekans(n)	Oranı (%)		Frekans (n)	Oranı (%)
Cinsiyet			Gelir Kaynağı		
Erkek	74	72,5	Tarım	59	57,8
Kadın	28	27,5	Ticaret	10	9,8
Toplam	102	100	Hayvancılık	2	2
			Turizm	1	1
			Diğer	30	29,4
			Toplam	102	100
Medeni Durum			Doğum Yeri		
Bekar	16	15,7	Giresun Merkez	46	45,1
Evli	78	76,5	Giresun Dışı	18	17,6
Dul	8	7,8	Giresun İlçeleri	15	14,7
Toplam	102	100	Giresun Köyleri	13	12,7
			Diğer (Gürcistan vb.)	10	9,8
			Toplam	102	100
Yaş Aralıkları			Gelir Düzeyi		
18 – 24	10	9,8	0 – 500	27	26,5
25 – 34	16	15,7	501 – 1000	25	24,5
35 – 44	22	21,6	1001 – 1500	22	21,6
45 – 54	27	26,5	1501 – 2000	7	6,9
55 +	27	26,5	2001 – 2500	19	18,6
Toplam	102	100	2500+	2	2
			Toplam	102	100
Öğrenim Durumu			Yaşadığı Yer		
Okur-Yazar	7	6,9	Giresun Merkez	59	57,8
İlkokul	38	37,3	Giresun Dışı	8	7,8
Ortaokul	5	4,9	Giresun İlçeleri	14	13,7
Lise	25	24,5	Giresun Köyleri	16	15,7
Üniversite	27	26,5	Diğer (Batum-Tiflis vb)	5	4,9
Toplam	102	100	Toplam	102	100

Ankete katılanlara “ Giresun ilinde bu türbe dışında ziyaret ettiğiniz başka türbeler var mı?” diye sordüğümüzda, % 62,7’si (64 kişi) evet, % 37,3’ü (38 kişi) hayır cevabını işaretlemiştir. Ankete katılanların bu türbe dışında ziyaret ettikleri türbeler içerisinde en fazla ziyaret edilen türbe, Giresun Merkez’de yer alan Seyyid Vakkas Türbesidir. Özellikle Giresun Merkez’de olması, bu türbeye olan ziyaretçi sayısının artmasında oldukça etkili olmaktadır. Ankete katılanların % 61,6’sı söz konusu türbeyi ziyaret ettiklerini belirtmişlerdir. Bunu sırasıyla Bulancak ilçesindeki Yusuf Ağa Türbesi (% 15,2), Giresun Merkeze bağlı Duroğlu beldesindeki Şeyh Yakup Halife Türbesi (% 11,6), Keşap ilçesindeki Şeyh Aziz Hüseyin Efendi Türbesi (% 7,1) ve % 4,4 oranla diğerleri (Seyyid Mahmut Çağırğan Baba Türbesi, Şeyh İdris Türbesi vb.) takip etmektedir.

Ankete katılanlara “Türbeye ne için geldiniz ?” diye sordüğümüzda, % 90,2’si (92 kişi) dua etmek, % 7,8’i (8 kişi) manevi sıkıntıyı gidermek için, % 1,1’i (1 kişi) maddi sağlık sıkıntısından kurtulmak için, % 1’i (1 kişi) de diğer (namaz kılmak, mevlit okutmak vb) cevabını işaretlemiştir (Tablo 4). Buradan ankete katılanların büyük bölümünün dua etmek amacıyla gelen ziyaretçilerden oluştuğu anlaşılmaktadır.

Tablo 4. “Türbeye Ne için Geldiniz?” Sorusuna Katılımcıların Verdiği Cevapların Dağılımı

	Frekans (n)	Yüzdesi (%)
Dua Etmek	92	90,2
Maddi Sağlık Sıkıntısından Kurtulmak İçin	1	1
Manevi Sıkıntıyı Gidermek İçin	8	8,8
Diğer (Namaz, mevlüt vb)	1	1
Toplam	102	100

Anketin bu kısmında türbeyi ziyaret edenlerin, türbe ve burada zat ile ilgili bilgileri ölçülmeye çalışılmıştır. Bu bağlamda ankete katılanlara “Türbenin yapılış tarihini biliyor musunuz ?” diye sordüğümüzda, % 16,7’si (17 kişi) evet, % 83,3’ü (85 kişi) hayır cevabını işaretlemiştir. Yine ankete katılanlara “Türbede yatan zatın hangi yıllarda yaşamış olduğunu biliyor musunuz ?” diye sordüğümüzda % 25,5’i (26 kişi) evet, % 74,5’i (76 kişi) hayır cevabını işaretlemiştir. Buradan ankete katılan ziyaretçilerin büyük bir bölümünün türbenin yapılış tarihini ve Şeyh Kerameddin Hazretlerinin yaşadığı dönemi bilmediği anlaşılmaktadır. Ankete katılanlara “Burada yatan Zatla ilgili (kerametler v.b) rivayetlerden haberiniz var mıydı?” diye sordüğümüzda ise % 53,5’i (54 kişi) evet, % 46,5’i (47 kişi) hayır cevabını işaretlemiştir. Buradan ankete katılan ziyaretçilerin yarısından fazlasının keramet ve söylenenlerden haberdar olarak ziyareti gerçekleştirdiği anlaşılmaktadır.

Ankete katılanlara “ Bu türbeyi veya ildeki başka türbeleri ne zaman ziyaret edersiniz ?” diye sordüğümüzda, % 48’i (49 kişi) her zaman, % 6,9’u (7 kişi) Cuma günü, % 3,9’u (4 kişi) Bayram günü, % 21,6’sı (22 kişi) hafta sonu, % 19,6’sı (20 kişi) diğer (kandillerde, ara sıra, yılda birkaç kez, aydan aya, zaman buldukça, seyrek olarak, yolumuz düştüğü zaman) seçenekleri işaretlemiştir. Buradan türbeyi ziyaret edenler içerisinde, sıklıkla ziyaret edenlerin çoğunlukta olduğu görülmektedir. Bunun yanı sıra özellikle

hafta sonu, Cuma, bayram ve kandil günlerinde de türbeyi ziyaret edenlerin bulunduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 5. “Türbeye bir daha gelmeyi düşünüyor musunuz?” Sorusuna Katılımcıların Verdiği Cevapların Dağılımı

	Frekans (n)	Yüzdesi (%)
Evet	98	96,1
Hayır	4	3,9
Toplam	102	100

Ankete katılanlara “Türbeye bir daha gelmeyi düşünüyor musunuz ?” diye sordüğümüzda % 96,1’i (98 kişi) evet, % 3,9’u (4 kişi) hayır cevabını işaretlemiştir (Tablo 5). Buradan ankete katılanların büyük bir bölümünün türbeye bir daha gelmeyi düşündükleri anlaşılmaktadır.

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Birçok gönül erenini kendisinde barındıran ve ziyaret kültürünün köklü geçmişe sahip olduğu ülkemizde, inanç turizmi açısından dikkat çeken sahalardan birisi de araştırma sahamız olan Giresun ilidir. Nitekim Giresun ili, başta türbeler olmak üzere İslam dinine göre kutsal kabul edilen yerlere sahip olması nedeniyle, inanç turizmi açısından oldukça önemli bir potansiyel taşımaktadır. Bu bağlamda Giresun Merkez ilçedeki Boztekke Köyü’nde yer alan Şeyh Kerameddin Türbesi, hem yöre halkı tarafından yoğun bir şekilde ziyaret edilmekte hem de il dışından da ziyaretçi çekmektedir. Bunda özellikle Şeyh Kerameddin Hazretlerinin yöredeki tanınmış velilerden birisi olması ve türbesini ziyaret ederek, maddi ve özellikle manevi açıdan tatmin olmak isteyenlerin oldukça fazla olması en önemli faktörlerdir. Şeyh Kerameddin Türbesi’nin Giresun Merkez’e oldukça yakın olması (8 km) da ziyaret edilme oranının yükselmesine katkı sağlamaktadır.

Anket verilerinden yola çıkarak değerlendirme yaptığımızda, türbeyi ziyaret edenlerin çoğunlukla Giresun ilinde doğdukları ve Giresun ilinde ikamet etmekte oldukları anlaşılmaktadır. İl dışından gelenler ise % 10’nun altındadır. Bunun yanı sıra türbeyi ziyaret edenlerin, tekrar gelme oranlarının oldukça yüksek olduğu ve ziyaretleri tekrarladıkları, özellikle ailecek yapılan ziyaretlerin daha fazla olduğu, büyük bir bölümünün kendi aracılığıyla ziyaret alanına geldiği anlaşılmaktadır. Buna ek olarak kamu taşıtıyla, arkadaş ve eş-dost aracılığıyla, yürüyerek, köy dolmuşuyla ve ticari taksiyle gelenler de bulunmaktadır. Ayrıca ziyaretçilerin türbeye gelmeden önce çoğunlukla arkadaş ve akrabalar vasıtasıyla türbe ve zat hakkında bilgi aldıkları görülmektedir. Meslektaşlardan ve internetten de türbe ve zat hakkında bilgi sahibi olanlar bulunmaktadır.

Buna ek olarak ankete katılan ziyaretçilerin, türbe ziyaretinden büyük ölçüde memnuniyet duydukları ve büyük bölümünün tatminkâr olduğu, büyük bölümünün dua etmek amacıyla gelen ziyaretçilerden oluştuğu, yarından fazlasının keramet ve söylenenlerden haberdar olarak ziyareti gerçekleştirdiği, türbeyi ziyaret edenler içerisinde sıklıkla ziyaret edenlerin çoğunlukta olduğu görülmektedir. Yine ankete katılanların Şeyh Kerameddin Türbesi dışında ziyaret ettikleri türbeler içerisinde en fazla ziyaret ettikleri türbenin Giresun Merkez’de yer alan Seyyid Vakkas Türbesi olduğu anlaşılmaktadır. Bunu sırasıyla Bulancak ilçesindeki Yusuf Ağa Türbesi, Giresun Merkeze bağlı

Duroğlu beldesindeki Şeyh Yakup Halife Türbesi ve Keşap ilçesindeki Şeyh Aziz Hüseyin Efendi Türbesi takip etmektedir. Bunun yanı sıra özellikle hafta sonu, Cuma, bayram ve kandil günlerinde de türbeyi ziyaret edenlerin çoğunlukta olduğu anlaşılmaktadır. Ayrıca ankete katılanların büyük bir bölümünün türbeye bir daha gelmeyi düşündükleri de anlaşılmaktadır. Bununla birlikte ziyaretçilerin büyük bir bölümünün türbenin yapılış tarihini ve Şeyh Kerameddin Hazretlerinin yaşadığı dönemi bilmediği anlaşılmaktadır. Dolayısıyla türbe ve buradaki zat hakkında ziyaretçileri bilgilendirecek broşür ve kitapçıkların dağıtılması ve yakında bulunan Cami görevlisinin ziyaretçilere bu konuda bilgi vermesi yararlı olacaktır.

İnanç turizmi kapsamında değerlendirilebilecek bu ziyaretler, Giresun ilindeki turizmi geliştirme ve çeşitlendirme gayretlerine de katkı sağlayabilecek niteliktedir. Günümüzde il dışından gelenlerin az sayıda olduğu (% 7,8) görülmekteyse de Yağlıdere ilçesinde düzenlenen “Hacı Abdullah Halifeyi Anma Günü Etkinlikleri”ne benzer şekilde yapılacak tanıtım etkinlikleriyle ziyaretçi sayısının artırılması mümkün olabilir. Bu bakımdan sadece bu türbenin değil, ilde bulunan diğer türbeler ve inanç noktaları, inanç turizmi açısından değerlendirilebilir ve ziyaretçilere yönelik bilgilendirme ve tanıtım çalışmaları yapılabilir. İç turizme yönelik olarak yapılacak bu tür çalışmalar, ildeki turist potansiyelinin artmasına ve inanç turizmi yanında diğer turizm türlerinin geliştirilmesine katkı sağlayacaktır. Bu bakımdan inanç turizmi kapsamında türbeyi ziyaret edenlerin görüş, düşünce ve önerilerinin tespit edilmeye gayret edildiği bu çalışmamızın, Giresun ilindeki inanç turizmi başta olmak üzere turizm faaliyetlerinin sürdürülebilir bir şekilde artırılması, çeşitlendirilmesi ve tüm yıla yayılması çalışmalarına katkı sağlamasını temenni ediyoruz.

KAYNAKLAR

- [1] Anonim (2012), *Giresun İli Turizm Rehberi*, Giresun Valiliği, İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Giresun.
- [2] Anonim, (2014), İnanç turizmi, <http://www.ktbyatirimisletmeler.gov.tr/TR,9952/inanc-turizmi.html>-Son Erişim Tarihi: 08.09.2014).
- [3] Bekdemir Ü. ve Sezer, İ. (2013), “Ziyaret Yerlerinin İnanç Turizmi Açısından Değerlendirilmesi: Giresun İli Örneği”, *International Conference on Religious Tourism and Tolerance*, 9-12 May 2013, s. 717-739, Konya /TURKEY.
- [4] Bozalioğlu, İ., (1997), “Giresun’da Osmanlı Dönemine Ait Tekke ve Zaviyeler”, *Giresun Tarihi Sempozyumu (24-25 Mayıs 1996)*, s. 391-404, İstanbul.
- [5] Fatsa, M., (2008), *Giresun Yöresinde Osmanlı Vakıfları ve Vakıf Eserleri*, Giresun Belediyesi Yayınları, Giresun.
- [6] Kara Düzgün, Ü., (2003), “Giresun’da Veli Kültürüne Bağlı Adak Yerleri ve Adak Uygulamaları”, *Yeşil Giresun Gazetesi’ne Cumhuriyetin İlk Yıllarında Giresun Sempozyumu Bildirileri*, s. 373-389, Giresun.
- [7] Kurar, İ. ve Akbaba, A., (2013), “Tarsus İnanç Turizmi Potansiyeli ve Halkın İnanç Turizmine Bakışı”, *International Conference on Religious Tourism and Tolerance*, 9-12 May 2013, s. 781-795, Konya /TURKEY.